

AGRARIAN

DEPARTMENT OF AGRARIAN REFORM • FILIPINO EDITION • PEBRERO 2023

Istorya sa pahina 2

PEBRERO 1

Mga military at police veterans sa Pangasinan humingi ng tulong sa DAR para maging kwalipikado bilang agrarian reform beneficiary

URDANETA CITY, Pangasinan — Humingi ng tulong sa Department of Agrarian Reform (DAR) ang mga military at police veterans ng Pangasinan sa pamamagitan ni Regional Director Maria Ana B. Francisco upang talakayin ang posibilidad na maging agrarian reform beneficiary (ARB) ng

comprehensive agrarian reform program (CARP) ng pamahalaan. Sinabi ni Francisco na ang section 40 ng inamyendahang Comprehensive Agrarian Reform Law, ay naglilista ng mga walang lupang beterano, retirado, mga sumuko, at iba pang katulad na benepisyaryo bilang mga dapat ituring na potensyal na

mapagkakalooban ng lupa sa ilalim ng CARP.

Ipinag-utos din ni Pangulong Ferdinand Marcos Jr., sa kanyang State of the Nation Address (SONA) noong nakaraang taon, na ipamahagi ang 52,000 ektarya ng hindi nagamit na mga lupang pang-agrikultura na pag-aari ng

pamahalaan, sa ilalim ng Executive Order No. 75, series of 2019, sa mga kwalipikadong ARB.

Sa ilalim ng EO 75, inaatasan ang lahat ng sangay ng pamahalaan sa pagtukoy sa lahat ng mga nakatiwangwang na government-owned lands (GOL) na nakalaan o angkop para sa agrikultura para

Sundan sa pahina 2

Mga military at police veterans sa Pangasinan humingi ng tulong sa DAR para maging kwalipikado bilang agrarian reform beneficiary

ipamahagi sa mga kwalipikadong ARB.

“Inatasan kami ni Secretary Conrado Estrella III, na pabilisin ang pagkilala at pag-validate ng mga nakatiwangwang na lupaing pag-aari ng pamahalaan upang maipamahagi namin ang mga ito sa lalong madaling panahon,” ani Francisco.

Naglabas ang DAR ng memorandum noong Enero na nag-uutos sa lahat ng DAR regional at provincial officers na simulan ang pagproseso ng mga aplikasyon ng mga retiradong tauhan ng AFP, PNP, mga rebel-returnees, at mga nagtapos sa kursong agrikultura.

“Inilabas ang memorandum na ito dahil ang DAR ay nakatatanggap ng maraming kahilingan mula sa mga aplikante na humihingi ng tulong upang maging o matukoy bilang isang potensyal na ARB. Susunod tayo sa mga alituntunin na itinakda ng pamahalaan para malaman kung kwalipikado ang mga aplikanteng ito,” ani Francisco.

Nakita ng mga beterano ng gobyerno,

na pinamumunuan ni Deputy Chief of Police Major Rommel Sembrano ng Urdaneta Police Office, kasama ang AFP at PNP retirees, ang anunsyo sa Opisyal na Facebook account ng DAR kung saan inatasan ang mga beterano ng pamahalaan, rebel-returnees, at agriculture graduates, na bisitahin ang anumang malapit na tanggapan ng DAR upang malaman kung sila ay kwalipikadong maging ARB.

Ipinaalam ni Francisco sa mga aplikante na ang kanilang tanggapan panlalawigan ay tumatanggap ng mga aplikasyon para sa programa, ngunit sa kasalukuyan ay wala pang natukoy na mga lupaing pag-aari ng pamahalaan na angkop para sa agrikultura at maipamahagi sa Pangasinan.

Ang lahat ng interesadong aplikante ay hinikayat na bumisita sa Legal Division ng DAR bago mag-apply para sa programa upang maipaalam sa kanila ang mga patakaran ng DAR sa pagkuha at pamamahagi ng lupa.

PEBRERO 2

548 AGRARIAN REFORM BENEFICIARIES NG CARAGA TUMANGGAP NG TITULO NG LUPA

May kabuuang 548 agrarian reform beneficiaries (ARBs) sa rehiyon ng Caraga ang nakatanggap na ng kanilang mga titulo ng lupa pagkatapos maipagkaloob sa kanila ng mga opisyal mula sa Department of Agrarian Reform (DAR) ang mga certificates of landownership award (CLOA), at electronic titles, na sumasaklaw sa 634.2980 ektarya ng lupaing pang-agrikultural.

Ang mga titulo ng lupa, na matatagpuan sa mga lalawigan ng Surigao del Norte, na may 301.6279 ektarya; Agusan del Norte, 194.8009 ektarya; at Dinagat Island, na may 137.8692 ektarya ay ipinamahagi ng mga opisyal ng DAR noong Miyerkules, Pebrero 1, 2023, sa PhilRice Romualdez, Agusan del Norte.

Sinabi ni Emma Servande, isa sa mga tumanggap ng titulo ng lupa, na

malaking tulong ito sa pagpapa-unlad ng kanilang mga pamumuhay.

“Mas inspirado kami na gawing mas produktibo ang lupa, lalo na ngayon na alam namin na sarili na namin ang lupa. Naniniwala kami na patuloy kaming susuportahan ng DAR sa pagpapayaman sa mga lupaing ito,” aniya.

Ang mga elektronikong titulo na ipinagkaloob sa iba pang ARB, ay ibinigay sa ilalim ng Support to Parcelization of Land Titles (SPLIT) Project, na naglalayong hatiin ang mga lupang dati nang iginawad sa ilalim ng collective CLOAs at mag-isyu ng indibidwal na titulo ng lupa sa mga ARB.

Ang SPLIT Project ay magpapalakas sa mga karapatan sa pagmamay-ari ng mga ARB sa mga lupaing dating ipinagkaloob sa kanila sa ilalim ng collective ownership.

Sinabi ni Atty. Sinabi ni Kazel Celeste, DAR Undersecretary for Field Operations Office, na ang suporta sa mga magsasaka ay hindi natatapos sa pamamahagi ng lupa dahil inatasan ni Pangulong Ferdinand R. Marcos Jr, ang departamento, sa pamamagitan ni Secretary Conrado Estrella III, na iangat ang buhay ng mga magsasaka sa pamamagitan ng pagbibigay sa kanila ng iba’t ibang suportang serbisyo upang matulungan silang mapabuti ang kanilang buhay.

“Bukod sa pagkaloob ng iba’t ibang mga imprastruktura, makinarya, kagamitan sa sakahan,

mga input at pagsasanay sa sakahan, ang departamento ay patuloy na nakikipag-ugnayan at nakikipag-usap sa mga mambabatas upang maghanap ng mga paraan kung paano mapabuti ang inyong buhay,” aniya.

Ibinunyag ni Celeste na kasalukuyan silang nagsusumikap para maging libre sa amortization ang mga lupaing ibinigay sa mga magsasaka.

Matapos ang pamamahagi ng mga titulo ng lupa, nagkaloob din ng DAR ang iba’t ibang makinarya at kagamitan sa agrarian reform beneficiary organization sa rehiyon.

MGA AHENSYA NG PAMAHALAAN AT LGU NAGSAMA-SAMA UPANG PAUNLARIN ANG PAMUMUHAY NG MGA MAGSASAKA SA SARANGANI AT GENSAN

Pitong (7) ahensya ng pamahalaan at siyam (9) na local government units (LGUs) ang bumuo ng convergence plan na pakikinabangan ng mga miyembrong agrarian reform beneficiary (ARB) na kabilang sa 113 agrarian reform beneficiaries' organizations (ARBOs) sa Sarangani at General Santos City. Sinabi ni Mariannie S. Lauban-Baunto, Department of Agrarian Reform (DAR) Soccsksargen Director, na ang ahensya ay nakipagsanib-puwersa sa Cooperative Development Authority (CDA), Philippine Coconut Authority (PCA), Department of Agriculture (DA), Department of Science at Technology (DOST), Department of Environment and Natural Resources (DENR), at Department of Trade and Industry (DTI) kung saan ang lahat ay sumang-ayon na magkakaloob ng mga pangunahing suportang serbisyo sa mga ARB sa lugar. Sinabi ni Baunto na ang kaganapang ito ay alinsunod sa direktiba ni Pangulong Ferdinand R. Marcos Jr., kay DAR Secretary Conrado Estrella III, na mapabuti ang kabuhayan ng mga magsasaka sa buong bansa sa pamamagitan ng pagbibigay sa kanila ng iba't ibang suportang serbisyo tulad ng farm machineries, farm inputs, agricultural technologies and trainings, bukod sa iba pa.

“Nangako ang mga ahensyang ito na ibahagi ang kanilang mga resources upang makatulong na maiangat ang pamumuhay ng ating mga magsasaka at itaguyod ang pag-unlad sa kanayunan,” aniya.

Ang mga kinatawan na nagharap ng kanilang mga programa at proyekto na mapakikinabangan ng mga ARB sa lugar ay kinabibilangan ni Doreen Ancheta, CDA Regional Director; Elisa Gabi, PCA Regional Director; Jocelyn Misterio, DA Regional Director; Forester Nabil A. Hadji Yassin, DOST Acting Provincial Director; Karen Cariga, DENR Supervising Ecosystems Management Specialist; at Hazel Daze Flores, DTI Development Specialist.

Kinilala ng mga kinatawan mula sa 9 na LGU ang malaking kontribusyon ng DAR para sa pagsasakatuparan ng proyekto, habang kanilang ipinangako na kanilang susupportahan ang convergence plan at tiniyak sa mga ahensyang sangkot ang kanilang suporta sa paghahatid ng mga suportang serbisyo sa kani-kanilang mga nasasakupan.

Kabilang sa mga LGU ang pamahalaang panlalawigan ng Sarangani, General Santos City, municipal LGUs ng Sarangani, Alabel, Glan, Kiamba, Maasim, Malapatan, at Malungon.

SURIGAO DEL SUR ARBS TUMANGGAP NG PHP208.98-MILYONG PASILIDAD PANG-IMPRASTRATURA, MGA TITULO NG LUPA

Nakatanggap ang 125 agrarian reform beneficiaries (ARBs) sa Surigao del Sur, noong Huwebes, Pebrero 2, 2023, mula sa Department of Agrarian Reform (DAR), ng walong (8) farm to market roads at isang tulay, na may kabuuang halaga na Php 208.98-milyon, at mga titulo ng lupa na sumasaklaw sa 222.10 ektarya upang mapabuti ang kanilang buhay at maisulong ang sektor ng agrikultura sa lugar.

Ang mga kalsada ay matatagpuan sa mga bayan ng Barobo, na may halagang Php50-milyon; dalawang (2) kalsada sa San Miguel, Php30-milyon at Php27.6-milyon; Madrid Php27.2-milyon; Carmen, Php20.8-milyon; Cagwait, Php20.4-milyon at dalawang (2) kalsada sa Tago na parehong nagkakahalaga ng Php12-milyon.

Isang tulay, na ipinatupad sa ilalim ng Tulay ng Pangulo para sa Kaunlarang Pang-Agraryo (TPKP), na nagkakahalaga ng Php8.98-milyon, ay naipagkaloob din sa bayan ng Madrid.

Ang tulong sa mga magsasaka ay naaayon sa direktiba ni Pangulong Ferdinand R. Marcos Jr. kay DAR Secretary Conrado Estrella III, upang palakasin ang sektor ng agrikultura sa bansa.

Ayon kay Proidencia Tingabngab, ARB mula sa Tagbina, na ang napakalaking suporta sa kanilang komunidad at sa lalawigan ay magkakaroon ng malaking bahagi sa pagpapaunlad ng kanilang pamumuhay.

“Mayroon na kaming mabilis na madadaan at mas murang halaga sa transportasyon para dalhin ang aming mga produkto patungo sa

iba't ibang pamilihan at sentro ng kalakalan,” aniya.

Sinabi ni Atty. Milagros Isabel Cristobal, DAR Undersecretary for Support Services Office, na nanguna sa pamamahagi ng mga pasilidad pang-imprastruktura, na ang mgaito ay hindi lamang makatutulong sa pamumuhay ng mga ARB sa kanilang mga aktibidad kundi makapagpapalakas din ito sa sektor ng agrikultura ng lalawigan.

“Umaasa ako na sa mga suportang inyong tinanggap ay maaari ninyong mapanatili ang paggawa at paghahatid ng pagkain sa inyong kapwa at makapagbigay kayo ng kontribusyon sa lokal na ekonomiya,” aniya.

Ang mga titulo ng lupa na ipinamahagi sa mga ARB ay mula sa bayan ng Cagwait, Marihatag, San Miguel, Tago, Lianga Barobo, Hinatuan at Tagbina, at mula sa mga lungsod ng Tandag and Bislig. Inihayag naman ni Atty. Kazel Celeste, DAR Field Operations Office Undersecretary, na ang tulong ng DAR sa mga ARB ay hindi nagtatapos sa pamamahagi ng lupa dahil patuloy silang pagkalooban ng ahensya ng iba pang kinakailangang suportang serbisyo.

“Pagkatapos ninyong matanggap ang inyong lupain, sineseguro namin na maging mas produktibo ang mga ito upang matulungan kayong umunlad ang inyong mga pamumuhay.

Nagkaloob din sa araw na iyon ang DAR ng mga kagamitang pangsaka at mga farm input sa mga ARB na nagkakahalaga ng Php567,200.00.

MGA MAGSASAKA AT RESIDENTE NG SOUTHERN LEYTE MAKIKINABANG SA PHP8.5 MILYONG PROYEKTONG TULAY NG PANGULO

May kabuuang 29,149 na residente, kabilang na ang 4,759 agrarian reform beneficiaries (ARBs) sa Hinunangan agrarian reform community (ARC) mula sa Hinunangan, Southern Leyte ang magkakaroon na ng mas madaling daan upang maihatid ang kanilang mga produktong pang-agrikultural sa pinakamalapit na pamilihan, sa pagkaka-kumpleto ng Php8.5- halaga ng tulay sa ilalim ng proyektong “Tulay ng Pangulo Para sa Kaunlarang Pang-Agraryo (TPKP).

Ang proyektong TPKP ay pinangasiwaan ng Department of Agrarian Reform (DAR), sa pakikipag-ugnayan sa Department of Public Works and Highways (DPWH).

Sinabi ni Victorio Dagohoy, Pangulo ng Barangay Ilaya Kikoy Farmers Association (BIKFA), na ang bagong gawang tulay ay malaking tulong hindi lamang sa pagdadala ng kanilang mga produkto sa merkado kundi maging sa panahon ng emergency disaster evacuation cases.

“Maraming salamat. Asahan po ninyo na aalagaan namin ang tulay na ito para mas matagal namin itong mapakinabangan,” ani Dagohoy.

Pinangunahan ni Atty. Kazel C. Celeste,

DAR Undersecretary for Field Operations Office (FOO), at Rene Colocar, Assistant Secretary for Special Projects sa ilalim ng Foreign-Assisted and Special Projects Office (FASPO), ang inagurasyon at turnover ng nasabing tulay kay Atty. Marian Donayre-Pelin, Hinunangan Municipal Vice Mayor.

Sinabi ni Celeste na patuloy na magkakaloob si DAR Secretary Conrado Estrella III ng mas maraming suportang serbisyo sa mga magsasaka alinsunod sa direktiba ni Pangulong Ferdinand R. Marcos Jr.

“Layunin ng Kalihim na maiugnay ang pinakamalalayong barangay o nayon sa bayan at mga sentro ng pamilihan, para maramdaman ng mga magsasaka na sila ay kabilang at may malaking papel sa pagpapaunlad ng bansa,” ani Celeste.

Sinabi ni Atty. Robert Anthony P. Yu, DAR Eastern Visayas regional director, na makikinabang ang labimpitong (17) barangay at isang (1) lungsod sa 22.80 linear meter two-lane bridge na kinabibilangan ng: Calag-itan, Calinao, Catublian, Ilaya, Ingan, Libas, Lumbog, Manlico, Matin-ao, Nava, New Hope, Palongpong, Patong, Pondol, Sto. Bata II, Tuburan, Upper Bantawon, at Sitio Tabjon.

16,888 ARB tumanggap ng mga indibidwal na e-title sa ilalim ng Project SPLIT

May kabuuang 16,888 agrarian reform beneficiaries (ARBs) sa buong bansa ang nakatanggap na ng kanilang individual electronic land titles (e-titles) sa buong bansa sa ilalim ng Department of Agrarian Reform (DAR) Support to Parcelization of Lands for Individual Titling o Project SPLIT.

Isiniwalat ni Engr. Joey Sumatra, DAR Assistant Secretary for Field Operations Office at kasalukuyang SPLIT national director, noong Lunes, Pebrero 6, 2023, na ang nasabing mga ARB ay nakatanggap ng kabuuang 18,802 e-title na sumasaklaw sa 23,898 ektarya ng mga lupang pang-agrikultura sa buong bansa.

Ang proyektong SPLIT na pinondohan ng World Bank ay naglalayon na mapabuti ang seguridad sa pag-aari ng lupa at patatagin ang mga karapatan sa ari-arian ng humigit-kumulang 1.14 milyong ARB sa buong bansa na sumasaklaw sa 1.37 milyong ektarya ng lupa, sa pamamagitan ng paghahati-hati sa mga naunang naipinamahagi na collective e certificate of land ownership award (CCLOAs), at gawin

itong mga indibidwal na titulo ng lupa para maipamahagi sa mga kwalipikadong ARB. Inihayag ng Sumatra na na-validate na nila ang 522,688 ektarya mula sa 591,572 ektarya na napondohan para sa parselisasyon, na kumakatawan sa 88 porsiyentong accomplishment, na sumasaklaw sa 50,249 ng mga dating ipinamahagi na CCLOA.

Gayunpaman, nilinaw ni Sumatra na ang mga bagong na-validate na lupaing pang-agrikultura ay sasailalim pa rin para sa re-documentation upang makumpleto ang mga kinakailangang dokumento para sa bawat ARB para sa pagsusumite sa mga Registry of Deed (ROD) para sa pagpaparehistro.

Inihayag din ni DAR Secretary Conrado Estrella III na ang mga dokumento ng 38,196 ektarya ng mga sakahan ay naisumite na sa iba't ibang RODs sa buong bansa at naayos na para sa pagproseso at pagbuo ng mga e-title, na inasahang ilalabas at ipapamahagi sa mga ARB sa loob ng taong ito.

“Ang pag-subdivide ng mga kolektibong CLOA para sa bawat indibidwal na ARB

16,888 ARB tumanggap ng mga indibidwal na e-title sa ilalim ng Project SPLIT

Mula sa pahina 4

ay sumasailalim sa isang napakahigpit na proseso at hindi namin kayang magkamali,” ani Estrella.

Sinabi rin ng hepe ng DAR na may 107,344 ektarya pang lupang sakahan ang ganap nang naidokumento at nakatakang isumite sa ROD para sa huling pagsusuri at pagtatasa.

Idinagdag niya na ang departamento ay kailangang dumaan sa proseso ng validation ng data na kinabibilangan ng mga kopya ng CCLOAs na may annotated ARBs, ang mga aprubadong survey plan at ang aktwal na master list ng ARBs. Kailangang matukoy ng DAR-SPLIT validation team kung sino sa mga nakalistang ARB ang pumanaw na, nag-

abandona nagbenta na ang kanilang mga karapatan sa pagmamay-ari, ang may hawak pa rin ng kani-kanilang bahagi ng mga lote ng sakahan at ang mga nag-i-squat lamang nang walang anumang patunay ng paglilipat. ng mga karapatan ng pagmamay-ari.

“Lahat ay talagang ginagawa sa ilalim ng masusing pagsusuri dahil hindi namin nais na gawing muli ang proseso. Nais naming matiyak na ang lahat ay sang-ayon sa itinakda ng batas,” diin ni Estrella. Sa kabila ng mahigpit na proseso ng paghati-hati sa mga kolektibong CLOA, dahan-dahan ngunit patuloy na naisasakatuparang ng DAR ang proyektong SPLIT.

PEBRERO 9

MGA ARB NG CARAGA TUMANGGAP NG LIBU-LIBONG EKTARYA NG MGA LUPA, MULTI-MILYONG AGRI-PROJECT

Isang libo dalawang daan at tatlumpu't anim (1,236) na mga agrarian reform beneficiaries (ARBs) sa rehiyon ng Caraga ang nakatanggap ng kabuuang 1,952 ektarya ng mga lupang pang-agrikultura, Php215-milyong

halaga ng mga proyektong pang-imprastruktura, at pinagsamang halaga na Php25.5-milyong makinarya pangsaka, isang pasilidad ng greenhouse at isang tissue culture. Ang mga ARB mula sa Agusan del Sur na sina Emma Servande at Junmar Castillo Surigao del Sur Prudencia Tingabngab, at miyembro ng Balilaycar Farmers Marketing Association na si Joel Ochavillo ay nagpahayag ng kanilang pag-asa na ang mga biyayang natatanggap nila mula sa gobyerno ay magdudulot ng kaunlaran sa kanilang mga komunidad.

“Salamat sa DAR dahil mayroon na kaming mga sakahan na talagang matatawag naming sa amin,” sabi ni Ochavillo.

Ang mga lupang ipinamahagi ay mula sa mga lalawigan ng Agusan del Sur, na may 1,096.0182 ektarya; Surigao del Norte, 301.6279 ektarya; Surigao del Sur, 222.1077 ektarya; Agusan del Norte, 194.8009 ektarya; at Dinagat Island, na may 137.8692 ektarya.

Ang farm-to-market roads ay ginawa sa mga bayan ng Surigao del Sur, na kinabibilangan ng Barobo, na nagkakahalaga ng Php50-million; dalawang (2) kalsada sa San Miguel, Php30-million at Php27.6-million ayon sa pagkakasunod; Madrid

Php27.2-milyon; Carmen, Php20.8-milyon; Cagwait, Php20.4-million at dalawang (2) kalsada sa Tago na parehong Php12-million. Inilipat din ng ahensya ang pamamahala ng Php6.02-million na kalsada sa Trento, Agusan del Sur.

Isang tulay, sa ilalim ng Tulay ng Pangulo para sa Kaunlarang Pang-Agraryo, na nagkakahalaga ng Php8.98-million, ang ipinagkaloob din sa bayan ng Madrid.

Nakatanggap din ang mga organisasyon ng agrarian reform beneficiaries (ARBOs) sa rehiyon ng iba't ibang suportang serbisyo, kabilang ang isang 4-wheel drive tractor para sa Agri-Puyo Irrigators Association na nagkakahalaga ng Php 1.87-million at Php1.72-million rice combine harvester para sa Tagbucayan Farmers Multi-Purpose Cooperative, kapwa sa Agusan del Norte; Php2.04-million corn combine harvester para sa Lumad sa Adgawan Multi-Purpose Farmers' Cooperative, isang 4-wheel drive tractor, nagkakahalaga ng Php2.4-million para sa Buenasuerte Multi-Purpose Cooperative; at Forklift na nagkakahalaga ng Php1.05-million para sa Southern Agusan Multi-Purpose Cooperative, lahat sa Agusan del Sur.

Isang hauling truck na nagkakahalaga ng Php1.2-million at rice combine harvester, nagkakahalaga ng Php1.72-million din ang ibinigay para sa San Pedro Agrarian Reform Beneficiaries Cooperative; isang 4-wheel drive tractor na nagkakahalaga ng Php1.87-million

para sa Matin-ao Agra Farmers Multi-Purpose Cooperative; Php3-million greenhouse para sa Villaflo Agrarian Reform Beneficiaries Association; at Php1.5-million tissue culture, sa Surigao del Norte. Sa Surigao del Sur, isang 4-wheel drive tractor na nagkakahalaga ng Php1.87-million ang ibinigay sa Libapa Irrigators Association; Php3.5-million hauling truck para sa Balilaycar Farmers Marketing Association; at Php1.72-milyong rice combine harvester para sa

Pandanon Coconut Farmers Marketing Cooperative.

Sinabi ni Kazel Celeste, DAR Undersecretary for Field Operation Office, na kailangang pangalagaan ng gobyerno ang kapakanan ng mga magsasaka, dahil bukod sa pagtulong sa kanila na mapabuti ang kanilang kalagayan sa pamumuhay, ang kanilang propesyon ay nagbibigay ng mga pangangailangan sa pagkain ng mga Pilipino, tatlong beses sa isang araw at pitong araw sa isang linggo.

SENADO INAPRUBAHAN SA IKALAWANG PAGBASA ANG PANUKALANG BATAS NA NAGSUSULONG SA PAGBURA SA MGA UTANG NG MGA ARB

Inaprubahan ng Senado sa ikalawang pagbasa ang panukalang magbubura sa hindi nababayaran utang ng mga agrarian reform beneficiaries (ARBs) ng Comprehensive Agrarian Reform Program (CARP) ng pamahalaan.

Si Senador Cynthia Villar ang nag-sponsor ng Senate Bill No. (SBN) 1850 o ang “New Agrarian Emancipation Act”, na naglalayong hindi na pabayaran ang lahat ng pautang kabilang ang mga, multa at interes, mula sa mga lupang pang-agrikultural na ipinagkaloob sa ilalim ng CARP.

Sinabi ni Villar, na namumuno sa Senate Committee on Agriculture, Food, and Agrarian Reform, na nasasaklawan ng panukala ang dalawang uri ng pautang ng ARBs. Kabilang dito ang mga pautang sa mga ARB na mayroong Agrarian Reform Receivables (ARR) Account sa Land Bank of the Philippines (LBP) at ang mga hindi pa nakapagbayad o hindi kumpletong pagbabayad ng kanilang amortisasyon sa prinsipal, interes, multa at surcharge ng kanilang mga lupain sa ilalim ng Presidential Decree 27, at mga kasunod na pagbabago sa Republic Act No. 6657. Sa ilalim ng iminungkahing batas, ang mga balanse ng hindi nabayaran obligasyon ng mga ARB sa mga may-ari ng lupa ay sasaluhan ng LBP. Ang Department of Agrarian Reform (DAR) ay maglalabas ng certificate of condonation na ilalagay sa emancipation patent (EP) o certificate of land ownership award (CLOA) ng ARB, na katumbas ng titulo ng lupa. “Ito ay kinasasangkutan ng 1,173,101.574 ektarya ng lupang

agrikultural na may 57,557 bilyong principal na pautang na mayroong 610,054 ARBs,” ani Villar.

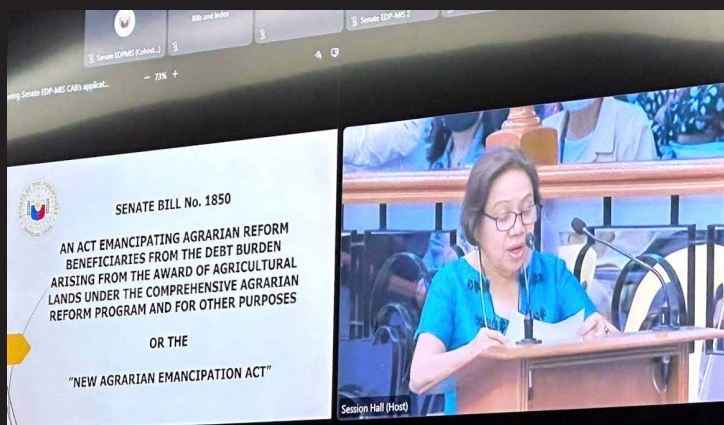
Sinabi ni Villar na ang lahat ng mga kaso na may kaugnayan sa hindi pagbabayad ng mga pautang ng ARB sa DAR ay dapat i-dismiss at ang mga ARB ay hindi na pagbabayaran ng estate taxes.

Buo ang suporta ni Agrarian Reform Secretary Conrado Estrella III sa pagpasa ng nasabing batas na nagsabing ito ay sumusuporta sa pangako ng pangulo na palayain ang mga agrarian reform beneficiaries mula sa pasanin sa utang ng repormang agraryo.

Nabanggit ni Estrella na sa pag-apruba ng panukalang batas, ang mga susunod na ARB ay pagkakalooban ng mga lupain nang walang anumang karagdagang gastos o obligasyong pinansyal sa kanilang bahagi.

Sinabi ni Atty. Luis Meinrado C. Pañgulayan, Undersecretary for Policy, Planning and Research Office (PPRO) na bukod kay Villar, kasama sa mga co-authors ng panukalang batas sina Senador at Majority Leader Joel Villanueva, Francis G. Escudero at Imee R. Marcos. Sina Senador Maria Lourdes Nancy S. Binay, Christopher Lawrence T. Go, Ronald “Bato” Dela Rosa, Robinhood C. Padilla at Loren Legarda ay naghain na maging co-author ng nasabing panukalang batas.

Sinabi ni Pañgulayan na nakatakda sa susunod na linggo ang period for interpellation nina Senator Aquilino “Koko” Pimentel III at Senator Risa Hontiveros.

MGA OPISYAL NG DAR NAGSAGAWA NG 2022 ASSESSMENT AT MGA PLANO PARA SA ISANG MAHUSAY NA PAGGANAP SA 2023

ANGELES CITY-- Nagsagawa ang Department of Agrarian Reform (DAR) ng apat na araw na year-end summative assessment para sa taong 2022 at direction-setting conference para sa 2023.

Sinabi ni DAR Secretary Conrado Estrella III na layunin ng aktibidad na balikan ang mga nagawa noong 2022 at gumawa ng mga plano para sa mas epektibong pagsasagawa sa 2023.

Inilatag ni Estrella ang kanyang mga priyoridad upang matugunan ang katarungang panlipunan at mapabuti ang buhay ng mga mahihirap na magsasaka sa pamamagitan ng programa sa reporma sa lupa.

“Kami ay tumitingin sa mas matatag na mga programa sa pamamagitan ng pagpapalakas sa tatlong pangunahing layunin ng departamento – upang mapabilis ang pamamahagi ng lupa, tiyakin ang paghahatid ng agraryong hustisya, at bigyang kapangyarihan ang mga agrarian reform beneficiaries (ARBs),” ani Estrella.

Ang talakayan ay nakatuon sa mga isyu at hamon na lumitaw noong 2022 upang mailatag ang mga plano para sa paghaharap at pagresolba sa mga ito upang matiyak ang walang hadlang na pagpapatupad ng pagkuha at pamamahagi ng lupa ng DAR, pagbibigay ng mga suportang serbisyo at paghahatid ng hustisyang pang-agraryo.

“Bukod sa tatlong pangunahing layuning ito, itutulak ko ang mga opisyal at kawani ng DAR na makamit ng mga ARB ang pagiging self-sufficient, lumikha ng mga progresibong kooperatibang

pang-agraryo, at napapanatili ang matatag na mga agrarian reform communities,” dagdag ni Estrella.

Nanawagan si Estrella sa kanyang mga opisyal na gumawa ng mga hakbang kung paano mapabubuti ang pagpapatupad ng agrarian reform program sa bansa.

Sa talakayan, natukoy ng mga kalahok ang panloob at panlabas na mga balakid na maaaring tumulong o humadlang sa mga tagumpay ng mga target ng kagawaran.

Nakatuon din ang aktibidad sa pagtiyak na ang mga layunin ng administrasyon ni Pangulong Ferdinand R. Marcos Jr. ay kasama sa mga programa at serbisyo ng DAR.

Inatasan ni Estrella ang kanyang mga opisyal na ipatupad ang mga batas sa repormang agraryo upang tumulong sa pakikipaglaban para sa mga karapatan ng mga magsasaka at mapabilis ang mga kasong legal na agraryo.

Ang pag-audit ng CARP ay taunang aktibidad ng DAR upang matiyak ang transparency at pananagutan ng programa sa repormang agraryo.

Ang DAR ang nangungunang ahensya ng pamahalaan na humahawak at nagpapatupad ng komprehensibo at tunay na repormang agraryo na nagpapatupad ng pantay na pamamahagi ng lupa, pagmamay-ari, produktibidad sa agrikultura, at seguridad sa pagmamay-ari ng lupa para sa mga magsasaka upang mapabuti ang kanilang buhay.

Ang kumperensya ng pagtatasa at pagpapalano ay ginanap noong Pebrero 7-10, 2023 sa Angeles City.

Mga ARBs sa Negros Occidental tumanggap ng titulo ng lupa

Walumpu't-limang (85) agrarian reform beneficiaries mula sa lalawigan ng Negros Occidental ang naging bagong may-ari ng mga lupa pagakatapos nilang matanggap mula sa Department of Agrarian Reform (DAR) ang kanilang mga titulo ng lupa na sumasaklaw sa kabuuang 46.44 ektarya ng lupaing pang-agrikultural.

Nagpahayag ng pasasalamat si Barangay Agrarian Reform Committee Chairperson Ma. Luvisminda Llarves, na lumahok sa simpleng seremonya ng pamamahagi kasama ang ibang barangay opisyal, ng pasasalamat sa ahensya.

“Kami ay lubos na nagpapasalamat para sa mga lupaing ito dahil ito ay makatutulong sa pagpapabuti ng pamumuhay ng mga magsasaka,” aniya.

Sinabi ni Atty. Shiela Enciso, Western Visayas Regional Director, na ang aktibidad na ito ay sangayon sa direktiba ni Pangulong R. Marcos Jr. kay DAR Secretary Conrado Estrella III, na paunlarin

ang pamumuhay ng mga agrarian reform ARB.

Ani Enciso 33 ARBs mula Victorias City ang tumanggap ng 27.66 ektarya na dating pagmamamay-ari nina Silvino Eriberto Martin Jesena, et al., na matatagpuan sa Hacienda. Mantaunon, Barangay VIII, samantalang ang 18.78 ektarya na dating pagmamamay-ari ng Siacor Agricultural Corp., na matatagpuan sa Barangay Magticol sa bayan ng Toboso, ay ipinamahagi sa 52 ARBs.

Ipinalala ni Enciso sa mga ARB ang kanilang obligasyon sa pamahalaan bilang mga bagong nagmamamay-ari ng lupa na bayaran ang kanilang mga buwis sa lupa at gawing produktibo ang kanilang lupain.

“Patuloy kayong tutulungan ng DAR sa pagpapayaman ng mga lupang inyong tinanggap. Bibigyan namin kayo ng mga suportang inyong kinakailangan upang maging produktibo ang mga ito at makatulong sa pagpapalaki ng inyong kita,” aniya.

DAR, DPWH AT LGU MAGLALAGAY NG MGA PERMANENTENG MARKER PARA SA MGA PROYEKTONG FMR

Nakatakdang maglagay ang Department of Agrarian Reform (DAR), Department of Public Works and Highways (DPWH), at mga kinaauukulang local government units (LGUs) ng mga permanente at unipormadong marker para sa bawat farm-to-market road (FMR) na itatayo sa kanayunan sa ilalim ng proyekto ng DAR na Sustainable and Resilient Agrarian Reform Communities (SuRe ARCs).

Sinabi ni DAR Secretary Conrado Estrella III na ang mga permanenteng marker ay magsisilbing buhay na patotoo sa mga pangako ng DAR na paglingkuran ang mga mamamayan sa kanayunan, lalong-lalo na ang mga agrarian reform beneficiaries (ARBs).

“Nararapat lamang na magpatayo tayo ng permanenteng marker sa bawat farm-to-market road na ating ipagagawa dahil magsisilbi ito bilang daan ng ating pamahalaan patungo

sa puso ng mga mamamayan,” diin ni Estrella.

Bukod sa pagiging mabisang gamit sa impormasyon upang palawakin ang kaalaman ng mga mamamayan sa mga ginagawa at gagawin pa ng DAR, ang permanenteng marker ay magsisilbi rin bilang paalala na ginagawa ng pamahalaan ang lahat ng makakaya upang maging matatag at matiwasay ang pamumuhay sa kanayunan.

Ayon kay Estrella, ang permanenteng marker ay unang itatayo sa mga proyektong farm-to-market road na ipatutupad sa ilalim ng proyekto ng DAR na SuRe ARCs.

Idinagdag niya na ang permanenteng marker sa kalaunan ay magiging bahagi rin ng iba't-ibang proyektong imprastruktura ng DAR na kinabibilangan din, bukod sa iba pa, ng mga tulay, bodega, pasilidad pang-saka at irigasyon.

Sinabi ni Atty. Milagros Isabel

Cristobal, DAR Undersecretary for Support Services, sa mga provincial agrarian reform program officers (PARPOs) na bigyan ang DPWH at ang mga kinaauukulang lokal na pamahalaan ng inaprubahang template design ng permanent marker para sa mga DAR-sponsored

farm-to-market road projects.

“Mangyaring payuhan ninyo ang DPWH at sa mga kinaauukulang lokal na pamahalaan na ilagay ang mga permanenteng marker sa simula at pagtatapos ng proyektong farm-to-market road,” ani Cristobal sa mga PARPOs.

MGA RESIDENTE AT ARBS NG AKLAN TUMANGGAP NG P8.4-MILYONG PROYEKTO NG TULAY NG PANGULO

Kalibo, Aklan – May kabuuang 7,785 residente, kabilang ang mga agrarian reform beneficiaries (ARBs) sa Aklan, ang makikinabang sa bagong gawang bakal na tulay na may konkretong pavement na inilipat ng Department of Agrarian Reform (DAR) sa munisipalidad ng Ibayay noong Huwebes, Pebrero 16, 2023, upang mabigyan sila ng mas madaling daan sa pagtawid sa ilog upang maihatid ang kanilang mga produktong agrikultural sa pinakamalapit na pamilihan.

Nagpahayag ng kanyang pasasalamat, sa ngalan ng mga ARB, si Ronald Almodal, Naisud barangay kagawad, sa DAR at iba pang ahensya ng gobyerno sa kanilang nasagot na panalangin.

“Kami ay lubos na nagpapasalamat sa DAR, sa Department of Public Works and Highways (DPWH), at sa lokal na pamahalaan ng Ibayay para sa tulay na ito. Ang aming kalsada ay madadaanan na ngayon ng lahat ng uri ng 4-wheeled vehicle hindi lamang upang makapaghatid ng aming mga produkto sa mga kalapit na palengke, kundi pati na rin tuwing may mga kaso ng kalamidad o emergency,” ani Almodal.

Aniya, ang lumang tulay ay madadaanan lamang ng mga magaan na sasakyan tulad ng mga tricycle, motorsiklo, at bisikleta at kailangan nilang magbayad ng karagdang

gastos sa transportasyon ng kanilang mga produkto.

Sinabi ni DAR Secretary Conrado Estrella III na ang P8.4 million double-lane modular steel bridge na may kabuuang haba na 28.80 linear meters ay itinayo sa ilalim ng Tulay ng Pangulo para sa Kaunlarang Pang-Agraryo (TPKP) project.

“Ang proyektong ito ay naaayon sa direktiba ni Pangulong Ferdinand R. Marcos Jr. na mapabuti ang buhay ng mga magsasaka. Ang gobyerno ay laging nasa likod ninyo upang suportahan at bigyan kayo ng mga kinakailangang serbisyo na kailangan ninyo”, ani Estrella.

Sinabi ni Western Visayas Regional Director Atty. Sinabi ni Sheila Enciso na ilang taon nang hinintay ng mga residente at ARB ng barangay Naisud na matapos ang proyektong TPKP sa pag-asang ito ay magdadala ng mataas na epekto upang mapabuti ang kanilang mga aktibidad sa kabuhayan. Binanggit niya na ang mga magsasaka at ARB ang mga pangunahing aktor sa industriya ng agrikultura na nagbibigay ng self-sufficiency at seguridad sa pagkain sa mga miyembro ng komunidad.

“Ang tulay na ito ay nag-uugnay sa mga barangay ng Ibayay sa mga pangunahing ekonomiya at nagbubukas ng mga pagkakataon para sa mga ARB na mapahusay ang kanilang produktibidad sa

agrikultura at kita ng sambahayan,” aniya.

Sinabi ni Ma.Teresa C. Valencia, provincial agrarian reform program officer II, na ang metallic bridge ay nag-uugnay na ngayon sa mga residente ng apat (4) na barangay sa

lugar, katulad ng Naisud, San Isidro, Bugtong Bato, at Colong-colong sa town proper.

“Ang tulay ay ginawa sa pakikipag-ugnayan sa DPWH, at ginamit ang mga pre-fabricated na materyales na inangkat mula sa France,” aniya.

PEBRERO 18

1,500 ARBs sa Western Visayas tumanggap ng mga titulo ng lupa mula sa DAR

Matapos ang labingwalong (18) taon, sa wakas natanggap na ni Liberato Cosio, 78 na taon gulang, ang kanyang certificate of land ownership award (CLOA) sa ginanap na pamamahagi ng electronic land titles (e-titles) at CLOA ng Department of Agrarian Reform (DAR) sa may 1,500 agrarian reform beneficiaries (ARBs) sa Western Visayas.

Natanggap ni Cosio ang kanyang CLOA na binubuo ng 1.4 ektarya mula sa lupain na dating pag-aari ni Ramiro Golez sa Barangay Guimbala-on, Silay City, Negros Occidental.

“Nais naming pasalamatang ang DAR sa pagtulong sa amin na magkaroon ng lupang matagal na naming binubungkal. Sa wakas, hawak na naming ang CLOA na matagal na naming pinapangarap,” ani Cosio, na ngayon ay isa ng may-ari ng lupa. Pinangunahan ni DAR Secretary Conrado Estrella III ang pamamahagi ng mga CLOA at e-titles sa 1,500 ARBs na may kabuuang 1,649.5760 ektarya ng mga lupang agrikultural sa Western Visayas sa ilalim ng Support to Parcelization of Lands for Individual Titling o SPLIT Project ng ahensya. Ang okasyon ay ginanap sa Passi City, Iloilo noong Biyernes,

Sundan sa pahina 9

1,500 ARBs sa Western Visayas tumanggap ng mga titulo ng lupa mula sa DAR

PEBRERO 19

PAMAHALAANG PANLALAWIGAN NG SOCOT INENDORSO ANG P439-M AGRI PROJECTS UPANG PALAKASIN ANG PAMUMUHAY NG MGA ARB

Dahil sa nakikitang ang sektor ng agrikultura ay magseseguro ng makakain at magpapatang ng pamumuhay ng mga agrarian reform beneficiary (ARB) kanilang, Inendorso ni South Cotabato Governor Reynaldo Tamayo Jr. ang P439-milyong halaga ng mga prayoridad na proyekto na popondohan sa ilalim ng agrarian reform fund (ARF) upang matiyak ang food security sa lugar at mapabuti ang sektor ng agrikultura at pang-ekonomiyang kapakanan ng mga agrarian reform beneficiary (ARB) sa lalawigan.

Sinabi ni Tamayo na kasama sa mga proyektong ito ang pagpapagawa at rehabilitasyon ng mga tulay, irigasyon, kanal, at farm to market road para sa mga napiling munisipyo sa lalawigan.

Ang ARF ay isang espesyal na pondo na tumutustos sa pagpapatupad ng Comprehensive Agrarian Reform Program (CARP) kung saan ang Department of Agrarian Reform (DAR) ay ang pangunahing ahensiyang nagpapatupad nito.

Ayon kay DAR Soccsksargen Regional Director Mariannie Lauban-Baunto na ang pagendorso ni Governor Tamayo sa pagpapaigting ng pagpapatupad ng CARP sa lalawigan ay sumsalamin sa paninindigan ni Pangulong Ferdinand Marcos Jr., sa pamamagitan ni DAR Secretary Conrado Estrella III, na ibuhos ang iba't ibang proyektong suportang serbisyo upang mapaunlad ang pamumuhay ng mga ARB.

“Masaya kami na ang Governor ay

kaisa ng DAR sa krusada nito na tulungan ang mga ARB at mapagbuti ang sektor ng agrikultura sa bansa,” aniya.

Idinagdag pa ni Baunto na magkakaroon ng masusing koordinasyon sa Department of Public Works and Highways, National Irrigation Administration, munisipal at lokal na pamahalaan at iba pang CARP-implementing agencies upang maseguro ang epektibong pagpapatupad at pagkumpleto ng mga proyekto. Aniya, ang proyekto ay unang bahagi lamang mula kabuuang P3-bilyong proposed projects para sa buong lalawigan.

Humiling din si Tamayo ng supplemental fund na nagkakahalaga ng P1.37-milyon para sa pagkumpleto ng mga processing building sa ilalim ng Village Level Farm-focused Enterprise Development Projects. Ito aniya ay naglalayong bigyan ng kaalaman ang mga ARBs sa paggawa ng high value at FDA-compliant na mga produktong dekalidad para sa merkado.

Dumalo rin siya ng pagpupulong kasama ang mga kinatawan ng mga natukoy na organisasyon ng mga ARB upang ipaalam sa kanila ang tungkol sa proyekto at ang pagpapatupad nito, kabilang ang mga patakaran sa pagpapanatili nito.

Ang proyekto ay ipatatayo sa mga bayan ng Tandingan, Tboli, Surallah, Norala, at Tupi, kasama na rin ang Koronadal City na may kabuuang 266 ARBs.

Pebrero 17, 2023.

Sinabi ni Estrella na ang kaganapan ay bilang pagsunod sa direktiba ni Pangulong Ferdinand Marcos Jr. na pabilisin ang pamamahagi ng lupa, at paigtingin ang mga suportang serbisyo sa mga ARB.

“Magkakaloob kami ng mga lupain at mga kinakailangang suportang serbisyo upang matulungan kayong mapabuti ang inyong kabuhayan,” pangako niya.

Binanggit ni Estrella na ang DAR ay nakikipag-ugnayan sa iba pang ahensya tulad ng Department of Health (DOH) para magbigay ng tulong medikal sa mga ARB, at sa Commission on Higher Education (CHED) at Technical Education

and Skills Development Authority (TESDA) para magkaloob ng scholarship sa ang mga anak ng mga ARB kung saan maaari silang magkaroon ng libreng edukasyon habang kumikita sa kanilang kabuhayan.

Bukod sa pamamahagi ng mga titulo ng lupa, nagkaloob din ang DAR ng farm-to-market roads (FMRs) na nagkakahalaga ng Php100 milyon, farm machineries and equipment (FME) na nagkakahalaga ng Php14,357,636.50, sa pamamagitan ng Sustainable and Resilient Agrarian Reform Communities (SuRe ARCs) project sa mga napiling ARB Organizations (ARBOS) sa lalawigan ng Iloilo.

PEBRERO 20

ESTRELLA NAMAHAGI NG P114-MILYONG PROYECTO IMPRASTRUKTURA AT MGA KAGAMITANG PANGSAKA SA ILOILO

Namahagi si Agrarian Reform Secretary Conrado Estrella III ng kabuuang Php114-million infrastructure projects at farm machinery and equipment (FME) para iangat ang buhay ng mga miyembro ng agrarian reform beneficiary (ARB) na kabilang sa dalawampu't dalawang (22) ARB organizations (ARBOS) sa Iloilo.

“Ito ay isang panaginip na natupad. Nais naming pasalamatan ang DAR at iba pang ahensyang kabalikat sa pagbibigay sa lalawigan ng mga konkretong kalsada na magpapagaan ng buhay hindi lamang sa mga miyembro ng ARBO kundi maging ng mga residente sa lugar,” ani Liby Rodriguez, kapitan ng barangay ng Cabilauan, Barotac Nuevo, Iloilo.

Sinabi ni Estrella na ang proyektong ay ipinamahagi sa ilalim ng proyektong DAR na Sustainable and Resilient ARCs (SURE ARC) kung saan may kabuuang 3,293 agrarian reform beneficiaries (ARBs) sa lalawigan ang makikinabang.

“Gagawing mas madali at mas mabilis ng mga makinarya at kagamitan sa pagsasaka na ito ang pagsasaka para sa mga ARB upang makatulong na mapabuti ang kanilang ani at madagdagan ang kanilang kita,” aniya.

Sinabi ni Estrella na ang proyektong pang-imprastruktura ay sumasalamin sa pangako ng DAR sa pambansang layunin ni Pangulong Ferdinand Marcos Jr. na pabilisin ang transportasyon ng mga pangunahing pangangailangan ng munisipalidad at palakasin ang paglago ng ekonomiya ng mga magsasaka.

Kasama ni Estrella sina Ferjenel G. Biron, kinatawan ng 4th district ng Iloilo, Jesry T. Palmares, Undersecretary for Foreign Assisted and Special Projects Office (FASPO) at Atty. Sheila Enciso, DAR Western Visayas regional director.

Sinabi ni Enciso na ang proyektong ay kinabibilangan ng limang infra projects, kabilang ang pagtatayo ng 0.849km. Cabilauan FMR sa Barotac Nuevo, Iloilo na nagkakahalaga ng 10-million; 0.849 km. Paloc Bigque FMR sa Dumangas, Iloilo na nagkakahalaga ng 10-million; 0.849 km. Bolilao hanggang Barasan FMR sa Bolilao, Dumangas na nagkakahalaga ng Php 10-million, construction; improvement, rehabilitation at concreting 1.718 km P.D. Monfort sa Rosario FMR sa Dumangas, Iloilo na nagkakahalaga ng Php 20-million; at 3.98 km. Mambirahan Grande hanggang Cabunga sa Cabunga, Passi na nagkakahalaga ng Php 50-million.

DAR, DPWH AT LGU MAGTATAYO NG P50 MILYONG PROYEKTONG FMR SA AKLAN

Kalibo, Aklan – May kabuuang 1,924 agrarian reform beneficiaries (ARBs) at 19,123 non-ARBs mula sa loobang mga munisipyo dito ang makararanas ng kadalian sa pagdadala ng kanilang mga produkto sa merkado dahil sisimulan na ng Department of Agrarian Reform (DAR), katuwang ang Department of Public Works and Highways (DPWH) at ng lokal na pamahalaan ng Aklan ang pagkonkreto ng limang (5) farm-to-market roads (FMRs) sa lugar na may kabuuang halaga na P50 milyon. Pinangunahan nina DAR Secretary Conrado Estrella III, kasama si Aklan 2nd district representative Teodorico Haresco, Jr., Jesry T. Palmares, Undersecretary for Foreign Assisted and Special Projects Office (FASPO) at Atty. Sheila Enciso, DAR Western Visayas regional director, ang groundbreaking ceremony ng mga nasabing proyekto. Sinabi ni Eliserio S. Aguelo, isang ARB mula sa Barangay Naile, na ang mga FMR ay magbibigay daan para sa mga magsasaka na agad na maihatid ang kanilang mga produkto sa merkado para sa mas mataas at makatwirang presyo.

“Hindi na kailangang maglakbay ang mga magsasaka at residente sa maputik at madulas na kalsada para lamang makapunta sa kabayanan. Sa wakas, natupad din ang aming pangarap. Salamat sa DAR,” bulalas ni Aguelo. Sinabi ni Estrella na ang pagpapatayo ng FMR ay alinsunod sa direktiba ni Pangulong Ferdinand Marcos Jr. na palawigin ang kinakailangang suportang serbisyo sa sektor ng pagsasaka upang mabuhay muli ang industriya ng agrikultura sa bansa sa pamamagitan ng pagpapabuti ng daloy ng suplay ng pagkain. “Ang proyektong ito ay magbabago sa buhay ng mga ARB, ito ay makakatulong sa kanila na makakuha ng mas mahusay na mga presyo para sa kanilang mga produkto upang mapabuti ang kanilang kita at kabuhayan,” sabi niya. Sinabi ni Enciso na sa pamamagitan ng mga FMR, ang mga ARB ay makikinabang hindi lamang sa mas mababang gastos sa transportasyon at oras sa paglalakbay, kung hindi mararanasan din nila ang mas mabilis na paghahatid ng iba’t ibang suportang serbisyo mula sa

pamahalaan. Ibinunyag niya na kasama sa mga FMR ang Php 10 milyong pagkonkreto ng Brgy. Naile, proper sa Ibajay; ang Php 20 milyong pagkonkreto ng Tagaroroc sa Brgy. Tagaroroc, Nabas; ang Php 5 milyong

pagkonkreto ng Sta. Cruz-Biga-a sa Brgys. Sta. Cruz at Biga-a, Lezo; ang Php 10 milyong pagkonkreto ng Aliputos sa Brgy. Aliputos, Numancia; at ang Php 5 milyong pagkonkreto ng Dangcalan sa Brgy. Dangcalan, Malinao.

ESTRELLA NAMAHAGI NG TITULO NG LUPA SA CENTRAL VISAYAS

Namahagi si Department of Agrarian Reform (DAR) Secretary Conrado Estrella III noong Martes, Pebrero 21, 2023, ng kabuuang 1,290 titulo ng lupa sa 1,321 agrarian reform beneficiaries (ARBs) na sumasaklaw sa 1,171.34 ektarya ng mga lupang agrikultura mula sa mga lalawigan ng Bohol, Cebu, at Negros Oriental. Sabay-sabay na isinagawa ang mga aktibidad ng pamamahagi sa tatlong (3) lalawigan ng Central Visayas, kung saan pinangunahan ni Secretary Estrella ang kaganapan sa Bohol, si Atty. Kazel Celeste, Undersecretary for Field Operations Office (FOO), sa Negros Oriental at Atty. Marjorie Ayson, Assistant Secretary FOO, sa lalawigan ng Cebu. Sa Bohol, may 501 ARBs ang tumanggap ng 602 titulo, na may 544.05 ektarya. Sa mga titulong ito, 483 ay electronic-titles, na naipamahagi sa pamamagitan ng Support to Parcelization of Lands for Individual Titling (SPLIT) project, na may 471.15 ektarya para sa 402 ARBs. Ang natitirang 72.89 ektarya ay binigyan ng 119 certificates of landownership award (CLOAs) na

ipinagkaloob sa 99 magsasaka. Namahagi naman sa Negros Oriental ng 480 titulo, na may kabuuang 330.63 ektarya, sa 474 ARBs. Sa kabuuang ito, 175 ang e-titles, na sumasaklaw sa 145.73 ektarya, na ipinamahagi sa 212 ARBs; 271 ay CLOAs, na may 164.83 ektarya, para sa 238 ARBs; at 34 emancipation patents (EPs), na may 20.07 ektarya, para sa 24 ARBs. Sa lalawigan ng Cebu, 208 CLOAs, na may 296.66 ektarya, ang naipamahagi sa 346 ARBs. Ang SPLIT Project ay ang paghahati-hati ng mga lupain at pag-iisyu ng indibidwal na titulo sa mga ARB na nabigyan na ng mga lupa sa ilalim ng collective CLOAs. “Panghawakan ninyo ang inyong mga titulo ng lupa at alagaan ang inyong mga bukirin dahil ang administrasyong ito ay magbubuhos ng mga suportang serbisyo sa inyong komunidad upang mapalakas ang inyong mga kabuhayan,” aniya. Inihayag ni Estrella na bukod sa probisyon ng lupa at mga suportang serbisyo, ang DAR ay nakikipagtulungan sa mga mambabatas para sa tuluyang pag-

apruha ng isang panukalang batas upang gawing libre na sa amortisasyon ang mga lupang ipamahagi sa mga ARB. Nagpahayag ng pasaasalamat si Avelino Montes, 67-taon gulang na ARB mula sa Talibon, Bohol, kay Secretary Estrella dahil sa wakas ay natanggap na nila ang titulo ng lupa na kanilang pinangarap sa loob ng 30 taon. “Umaasa kami na magkakaroon na ang aming pamilya ng magandang kinabukasan dahil sa lupang aming tinanggap at sa pangakong suporta na ibibigay nila sa amin,” aniya.

Binigyang diin ni Bohol Governor Augustado, dumalo rin sa kaganapan, ang kahalagahan ng agrarian reform program sa food sufficiency ng bansa at sinabing ang pagkaloob ng lupa at mga makinaryang pangsaka ay matibay na patunay na ang mga magsasaka ay nakikinabang dito. Nagpahayag ng kanyang kagalakan si Leomides Villareal, DAR Central Visayas regional director para sa pagsusumikap ng lahat ng mga opisyal at tauhan ng DAR na nagsasabing: “Ang ating katuparan ay mababakas sa mga ngiti ng ating mga ARB.”

Estrella namahagi ng titulo ng lupa sa mga magsasaka ng Aklan

Kalibo, Aklan – Namahagi si Department of Agrarian Reform (DAR) Secretary Conrado Estrella III ng kabuuang 183 electronic land titles (e-titles) sa 175 agrarian reform beneficiaries (ARBs) na binubuo ng 304,9723 ektarya ng lupang agrikultural sa Aklan sa ilalim ng Support to Parcelization of Lands for Individual Titling (SPLIT) Project ng DAR.

Nangako si Emelda S. Zonio, isang ARB mula sa Guadalupe, Libacaco, na patuloy niyang lilinangin ang kanilang lupain upang ito ay mas maging produktibo.

“Ang isang pirasong papel na ito ay nagpapa-alaala sa akin ng aking mga magulang na dati nang nagbubungkal sa lupaing ito. Ang patunay ng pagmamay-ari na ito ay magbibigay ng maraming oportunidad para sa aming pamilya,” Zonio said.

Kasama ni Estrella sina Teodorico T. Haresco, Jr., Aklan 2nd district representative, Jesry I. Palmares, Undersecretary for Foreign Assisted and Special Projects Office (FASPO), Jose Enrique M. Miraflores, Aklan province Governor, at Jose Miguel M. Miraflores, Ibayay municipal Mayor sa pamamahagi ng mga e-title sa mga ARB.

Nangako si Estrella na patuloy

na palalakasin ang mga ARB sa pamamagitan ng pagbibigay sa kanila ng lahat ng kinakailangang suportang serbisyo upang matiyak ang kanilang tagumpay kapalit ng pagiging tagagawa at tagapagbigay ng pagkain ng bansa.

Ipinahayag ni Atty. Sheila Enciso, DAR Western Visayas Regional Director, na magbubunga ang mahabang panahong paghihintay ng mga ARB dahil malapit na nilang ganap na matamasa ang bunga ng kanilang pagsusumikap sa pamamagitan ng paggawa sa kanilang mga lupain upang ito ay patuloy na maging produktibo.

“Ang mga e-title na ipinamahagi ay matatagpuan sa Altavas, Buruanga, Ibayay, Libacaco, Madalag at Malay, Aklan,” ayon kay Enciso.

Bukod sa pamamahagi ng mga titulo ng lupa, namahagi rin ang DAR ang P8.4 milyong double-lane modular steel bridge sa ilalim ng Tulay ng Pangulo para sa Kaunlarang Pang-Agraryo (TPKP) project at farm machineries and equipment (FME) na nagkakahalaga ng Php 275,850.00, sa mga piling ARB organizations (ARBOs) sa ikalawang distrito ng Aklan at groundbreaking ng farm-to-market roads (FMRs) na nagkakahalaga ng Php50 milyon.

Organisasyon ng mga magsasaka sa Central Visayas tumanggap ng mga makinaryang pangsaka

Nakatanggap kamakailan ang mga agrarian reform beneficiaries' organizations (ARBOs) sa Central Visayas mula sa Department of Agrarian Reform (DAR) ng mga makinaryang pangsaka na may kabuuang halaga na Php7.5 milyon. Sinabi ni Agrarian Reform Secretary Conrado Estrella III na ang aktibidad ng pamamahagi ay sabay-sabay na idinaos sa tatlong (3) lalawigan ng rehiyon, kung saan pinangunahan ni Secretary Estrella ang kaganapan sa Bohol, si Atty. Kazel Celeste, Undersecretary for Field Operations Office (FOO) sa Negros Oriental at Atty. Marjorie Ayson, Assistant Secretary FOO, sa lalawigan ng Cebu.

Sa Bohol, ang mga traktor

at kagamitang pangsaka ay ipinamahagi kapwa sa Cagawasan CARP Farmer Beneficiary Multipurpose Cooperative, na nagkakahalaga ng P1.298 milyon, at Bulilis Agrarian Reform Communities Cooperative, na nagkakahalaga ng P1.298 milyon. Sa Negros Oriental, nakatanggap din ang Himocdongon ARB and Farmers Association at Nangka Agrarian Reform Farmers Cooperative, ng mga traktor at kagamitang pangsaka na nagkakahalaga ng P2.249 milyon at P1.325 milyon, ayon sa pagkakabanggit.

Nakatanggap ang Lico-an Siquijor Farmers Irrigators Association sa Siquijor ng P1.325-milyong traktor

Sundan sa pahina 12

Organisasyon ng mga magsasaka sa Central Visayas tumanggap ng mga makinaryang pangsaka

at kagamitang pangsaka. Binigyang-diin ni Estrella na ang tulong ng DAR sa mga ARB ay hindi natatapos sa pamamahagi ng lupa ayon sa direktiba ni Pangulong Ferdinand R. Marcos Jr. na pagkalooban din ng iba't ibang proyektong suportang serbisyo ang mga ARB.

“Bibigyan namin kayo ng mga kinakailangan ninyong mga proyekto upang maging produktibo ang inyong mga lupain at mabigyan kayo ng masaganang ani at mga de-kalidad na produkto para sa pag-

unlad ng inyong ekonomiya,” sabi niya.

Sinabi ni Angelo Seismundo, Presidente ng Cagawasan CARP Farmer Beneficiary Multipurpose Cooperative, na ang makinaryang pangsaka na ipinagkaloob ng DAR ay makatutulong sa kanila sa pagpapalakas ng kanilang mga aktibidad sa kabuhayan.

“Dahil sa DAR, mayroon na kaming mga makinaryang pangsaka na tutulong sa amin na maging mabilis at mas madali ang paglilinigang ng aming mga lupang sakahan,” aniya.

PEBRERO 28

MGA ARB SA CAMIGUIN NAKAKUHA NG LIBRENG LEGAL NA TULONG MULA SA DAR

May kabuuang 70 agrarian reform beneficiaries (ARBs) at iba pang magsasakang-miyembro ng ARB organizations (ARBOs) mula sa lalawigan ng Camiguin ang nakatanggap ng libreng legal na payo at tulong mula sa Department of Agrarian Reform (DAR) legal team upang matulungan silang malutas ang kanilang mga problema, isyu, at alalahanin na kinasasangkutan ng mga kaso sa repormang agraryo.

Tinaguriang “Agrayong Abogado Todo Serbisyo Para sa Benepisyaryo”, ang programa ay naglalayon na ang DAR legal team ay direktang

pumunta sa kanayunan upang tipunin ang mga ARB sa isang itinalagang lugar upang magbigay ng libreng legal cliniquing, at legal na pagpapayo upang matulungan silang malutas ang mga legal na hamon na kasalukuyan nilang kinakaharap sa kanilang mga lupain.

Sinabi ni Fatima Aniq T. Macarambon-Tomawis, Camiguin Provincial Agrarian Reform Program Officer (PARPO II), na ang aktibidad ay bahagi ng layunin ni Kalihim Conrado Estrella III na ilapit ang gobyerno sa mga mamamayan upang maipadama sa mga ARB na ang

DAR ay laging handang tumulong sa kanila sa pamamagitan ng epektibong pagtugon sa kanilang mga alalahanin. “Ang mga legal na problema ay maaaring makaapekto sa pagiging produktibo ng ating mga ARB. Ang aktibidad na ito ay magbibigay ng pag-asa at hikayatin ang mga ARB na patuloy na gawing produktibo ang kanilang mga sakahan,” aniya.

Upang tumulong na panatilihin may alam ang DAR Camiguin sa mga pinakabagong isyu at mga kautusan ng departamento, isang serye ng mga lecture ang isinagawa din para sa buong empleyado ng lalawigan,

kabilang ang Support to Parcelization of Lands for Individual Titling (SPLIT) team.

Nagpahayag si Macarambon at ang legal team ng DAR Camiguin ng kanilang pasasalamat sa pagkakataong makapaglingkod at magbigay ng gabay sa mga ARB ng Camiguin.

“Kailangan na ang ating mga empleyado ay may sapat na kaalaman at gabay lalo na tungkol sa mga kinakailangan sa aplikasyon ng lupa at interpretasyon ng mga legal na konsepto at teorya, at malinaw na pag-unawa sa mga inilabas na administrative order,” dagdag niya.